

Kalendár

Jeseň 2016
Nepredajné

Milovala ich aj cisárovná Sisi

J. Komora:

str. 2 - 3

Po rekonštrukcii hotelov je na „svete“ štúdia pre golfový areál

Urológ Richard Ľuník:

str. 4 - 5

V osobnom živote by som rád ostal dobrým človekom pre rodinu, priateľov, kolegov a okolie

Herec Martin Mňahončák:

str. 12 - 13

„Milujem Bardejovské Kúpele...“

Oáza zdravia a oddychu...

Generálny riaditeľ

Jaroslav Komora:

Po rekonštrukcii hotelov je na „svete“ štúdia pre golfový areál

Stačí jeden ľudský život na toľko snov? Možno aj vy by ste sa to opýtali pri víziách a už aj zrealizovaných projektoch generálneho riaditeľa Jaroslava Komoru. Odpoveď znie: áno! Za deväť rokov, odkedy prevzal kormidlo vlajkovej lode zvanej Bardejovské Kúpele, sa toho veľa zmenilo. Byť medzi top piatimi „naj“ kúpeľmi je odmenou.

Rok 2016 má pre Bardejovské Kúpele prívlastok super úspešný. Hneď v januári bol prestrihnutím pásky slávnostne otvorený štvorhviezdičkový hotel Alexander. V auguste zasa punc noblesy dostala pamiatka na cisárovnú Sisi, lepšie povedané liečebný dom, ktorý nesie jej názov. Tým sa to ale nekončí, život kúpeľom dávajú lákavé akcie. Rozhovor s generálnym riaditeľom Jaroslavom Komorom priniesie zakaždým nové „odhalenie“. Čo to tentoraz bude?

Bardejovské Kúpele pred 121 rokmi vdýchli cisárovnaj Sisi novú silu. Dnes naopak, vy ste na jej počesť dali nový rozmer hotelu, v ktorom pobývala. Hotel Alžbeta je ďalšou pýchou kúpeľov...

- Budova bola postavená v 19. storočí. Pôvodne sa liečebný dom volal Deák, neskôr bol premenovaný na hotel Alžbeta. Súčasná prestavba už bola nutná, naposledy sa rekonštruoval pred vyše päťdesiatimi rokmi. So stavebnými

Kúsok histórie...

okná sú vymenené za nové drevené. Kúpele pritom spolupracovali s akademickým sochárom, ktorý urobil odliatky na zachovanie pôvodných štruktúr a detailov. Súčasťou stavby bola aj rekonštrukcia podkrovia, kde vzniklo pri zachovaní krovov 26 nových lôžok. Na prízemí je novozriadená recepcia a zároveň aj pamätná izba cisárovnaj Sisi. Na druhom nadzemnom podlaží sme urobili luxusný apartmán SISI, v ktorom budú klienti tráviť pobyt. V zrekonštruovanom hoteli pribudol aj výtah, ktorý doteraz chýbal. Rekonštrukciou sa hotel dostal na úroveň troch hviezdíček. Vybavenie izieb a recepcie bude na ešte vyššej úrovni, ale bez vlastnej reštaurácie hotel viac hviezdíček nemohol dostať.

Hotel Alžbeta je už druhým hotelom, ktorý ste v tomto roku po rekonštrukcii otvorili.

- V januári 2016 sme otvorili štvorhviezdičkový hotel Alexander, ktorý vznikol komplexnou prestavbou bývalého hotela Minerál za približne 6,6 mil. eur. Podľa informácií je najväčším kongresovým hotelom v Prešovskom kraji. Jeho kapacita je až 300 kongresových miest v troch variabilných riešeniach. Hotel Alexander ponúka ubytovanie v 75 luxusne zariadených izbách. Teší sa priazni klientov, oceňujú najmä kvalitu poskytovaných služieb.

V areáli kúpeľov máte ale aj mnoho ďalších pozoruhodných historických objektov, ktoré z nich ešte čaká rekonštrukcia?

- Najkrajšou budovou kúpeľov je secesný Hotel Astória, ktorý je čiastočne zrekonštruovaný. Rekonštrukcia čaká aj na ďalší historický hotel zo začiatku 20. storočia, ktorý naposledy niesol meno Dukla.

Pred rokom ste v rozhovore naznačili, že budete myslieť aj na športovcov...

- Áno, pripravená je už architektonická štúdia a hotová je aj štúdia na športový areál so zameraním na golfové aktivity v blízkosti areálu kúpeľov.

Tohtoročná sezóna je ešte v plnom prúde, ako ale hodnotíte tú uplynulú?

- V roku 2015 navštívilo Bardejovské Kúpele spolu 22 124 osôb a počet prenocovaní predstavoval 231 085. V roku 2014 to bolo 22 831 osôb a 223 491 prenocovaní. V hlavnej sezóne sme mali kapacity vypredané a aj preto počty návštevníkov boli približne na rovnakej úrovni ako rok predtým. Potešiteľný bol minuloročný rast prenocovaní o 4,6 percenta. Menej priaznivý však bol pokles počtu zahraničných návštevníkov. Ich podiel sa znížil z 10 percent v roku 2014 na 8 percent v roku 2015. Je to dôsledok pokračujúceho poklesu kúpnej sily mien na Ukrajine a v Rusku, ktoré boli predtým sľubne rastúcimi trhmi. Zo zahraničia prišlo vlni 1553 klientov s 9689 ošetrovacími dňami. Najviac ich bolo z Českej republiky a Poľska. Počas letnej sezóny navštívilo Bardejovské Kúpele aj cca dvestotisíc jednodňových návštevníkov.

prácami sme začali v januári tohto roka, v auguste sme trojhviezdičkový hotel slávnostne otvorili. Prestavba si vyžiadala celkové náklady 1,95 mil. eur, vrátane interiéru.

Ide o historickú budovu, takže rekonštrukcia určite nebola bežná.

- Určite, museli sme zachovať pôvodný ráz. Celý projekt sa realizoval pod neustálym dohľadom Krajského pamiatkového úradu v Prešove, aby bol čo najviac zachovaný historický charakter budovy, vrátane pôvodných materiálov a farieb. Základom zachovanej farebnosti Alžbety boli pôvodné farby žltá a okrová. Všetade sa použili prírodné materiály, podlahy a

Ďalší úspech...

Urológ Richard Luník:

*„V osobnom živote by som rád
ostal dobrým človekom pre rodinu,
priateľov, kolegov a okolie“*

Keď si prečítate rozhovor s urológom MUDr. Richardom Luníkom, povieť. Takí by sme mali byť všetci! Z jeho slov cítiť nielen vysokú profesionalitu, ale aj obrovskú ľudskosť. Nakoniec, presvedčte sa sami...

Aká bola vaša cesta k medicíne, kde ste ju študovali a prečo ste si vybrali práve urológiu?

- S medicínou sa stretávam už od detstva až doteraz, keďže môj otec je lekár gynekológ a aj moja manželka je lekárka gynekologička, čo ma určite ovplyvnilo a ovplyvňuje na mojej ceste za medicínou. Medicína ma uchvátila hlavne súhrou vedomostí, trpezlivosťou pre každý malý detail a umením v samotnej praxi prinavrátiť človeku to najcennejšie - zdravie. Počas štúdia na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach som postupne viac a viac inklinoval k chirurgickému odboru, kde ma fascinovalo skĺbenie diagnostických postupov a operačného zákroku s okamžitým efektom pre zdravie pacienta. V piatom ročníku štúdia medicíny

som mal to šťastie, že naším odborným asistentom pre urológiu bol doc. MUDr. Ivan Minčík, PhD., ktorý nám urológiu predstavil teoreticky aj prakticky tak zaujímavo, že som si ju definitívne vybral za svoj odbor. Po niekoľkých rokoch od ukončenia štúdia medicíny som sa vďaka Bohu stal lekárom Urologickej kliniky, kde bol prednostom a primárom práve doc. MUDr. Ivan Minčík PhD.

Čo vlastne urológia je, čím sa zaoberá?

- Urológia je medicínsky odbor, ktorý sa zaoberá prevenciou, diagnostikou, výskumom a liečbou vrodených väd, úrazov a iných ochorení obličiek a močového ústrojenstva u mužov, žien a detí, chorobami pohlavných orgánov u mužov. Má svoje viaceré subspecializácie, ako sú pediatrika urológia, urologická onkológia, endourológia, andrológia - choroby mužských reprodukčných orgánov, urologická gynekológia či komplexná problematika odberu a transplantácie obličiek. Urológia sa špecifikovala postupne v rámci chirurgických odborov a v päťdesiatych rokoch minulého storočia sa koncipoval ako samostatný chirurgický odbor.

Kto sú vaši pacienti, s akými problémami prichádzajú najčastejšie?

- V urologickej ambulantnej praxi, ako v jednej z mála, sa stretávam s pacientmi od narodenia až po veľmi pokročilý vek. Každé vekovej kategórii pomáhame inak, podľa ich postihnutia a rôznych chorôb. U mužov dominujú problémy s močením v súvislosti so zväčšenou prostatou a poruchy erekcie, ktoré nepriamo trápia aj ženy, ktoré zväčša navštívia urologickú ambulanciu pre únik moču, opakujúci sa zápal močových ciest alebo pre takzvaný dráždivý močový mechúr. Jednou z príčin návštevy a liečby v urologickej ambulancii sú aj onkologické ochorenia bez ohľadu na pohlavie a vek.

Ktoré faktory najviac ovplyvňujú vznik urologických ochorení?

- Presné zadefinované rizikové faktory pre vznik urologických ochorení neexistujú, sú len štatisticky významné faktory, ktoré majú možný súvis s vznikom urologického ochorenia. Okrem všeobecne známych rizikových faktorov ako sú fajčenie, nezdravý životný štýl a nesprávna hydratácia. Napríklad možné rizikové faktory pri vzniku kar-

cinómu prostaty sú hlavne vyšší vek nad 65 rokov až 80 percent mužov a iba 1 percento mužov pod 50 rokov a tiež prítomnosť rakoviny prostaty v blízkom mužskom príbuzenstve. Dôležitú úlohu má zemepisné riziko najvyšší výskyt rakoviny u belochov je v Škandinávskych krajinách a takmer nulový v Číne, kde dominuje v strave z ryža a sója.

Veľa sa hovorí o prevencii, čo je pri týchto chorobách najdôležitejšie?

- Prejavy urologických ochorení sú veľmi rozmanité. Od búrlivých ťažkostí s výraznou bolesťou pri obličkovej kolike až po bezpríznakové sa šírenie onkologického ochorenia, ktoré sa väčšinou prejaví až v posledných štádiách. Urologické preventívne prehliadky patria medzi najmenej navštevované a najneobľúbenejšie hlavne medzi mužmi, ktorí zväčša neradi odkrývajú intimitu a tabuizované témy. Vďaka osvete, a hlavne pokroku v medicíne, je diagnostikovaných a liečených oveľa viac ochorení, ako tomu bolo v minulosti a aj vďaka tomu sa aj naši pacienti dožívajú vyššieho veku a s oveľa vyššou kvalitou života.

Čo je pri práci urológa najdôležitejšie a čo najťažšie?

- Tak ako vo všetkých medicínskych odboroch je najdôležitejšie pracovať zodpovedne a svedomito, nikdy nepoľaviť v úsilí pomôcť pacientovi a odborne napredovať. A čo najťažšie? Všetko sa dá naučiť, no oznamovať zlé správy hlavne detským pacientom a ich rodičom, nie.

Medicína, a teda aj samotná urológia, sa vyvíja veľmi rýchlo. Aká je podľa vás urológia na Slovensku?

- Urológia ako medicínsky odbor je veľmi dynamický celok, ktorý stále napreduje v možnostiach diagnostiky, výskumu, ako aj v možnostiach konzervatívnej a operačnej liečby. Tento moderný trend je zachytený aj na Slovensku. Sám som mal možnosť absolvovať odborné stáže na popredných európskych pracoviskách a podieľať sa na celoeurópskom výskume. Najdôležitejšie je, že túto pozitívnu zmenu môže pocítiť pacient na Slovensku. Spomeniem napríklad operácie močových kameňov, ktoré sa väčšinou opakovali a pacienta po náročnej operácii pripútali na nemocničné lôžko na niekoľko dní až týždňov. Dnes sa tieto kamene drviva mimotelovým rozbíjaním bez operácie a to väčšinou ambulantne. Podobne je to aj pri onkologických ochoreniach, kde máme možnosť operovania pacienta laparoskopicky alebo pomocou robota, čo výrazne skráti dobu liečenia a v ne-

poslednom rade aj väčšom spektre liekov na efektívnejšiu liečbu pacientov.

Čo všetko sa dá liečiť ambulantne?

- Úlohou urologickej ambulancie je komplexná diagnostika a liečba pacienta s urologickým ochorením mimo operačných zákrokov, ktoré sú vyhradené pre pracoviská jednotlivej chirurgie alebo urologickej oddelenia v nemocnici. V dnešnej dobe sú možnosti liečby ambulantnou formou pomerne veľké a poskytujú pacientom výrazné zvýšenie kvality života.

V Bardejovských Kúpeľoch robíte aj niektoré zákroky v rámci jednotlivej chirurgie – o čo konkrétne ide?

- Áno, v Bardejovský Kúpeľoch je zriadené pracovisko jednotlivej chirurgie pre odbor urológie a aj odbor chirurgie. V rámci urológie sú to endoskopické zákroky ako diagnostická cystoskopia, biopsia steny močového mechúra, odstránenie močového kameňa, cudzieho telesa alebo katétra z močových ciest. Potom je to zákrok pod ultrazvukovou kontrolou a to biopsia prostaty a tiež široké spektrum klasických operačných zákrokov ako obriezka, odstránenie semenníka, odstránenie nádorov na penise a miešku a estetické operácie na penise a miešku. Všetky zákroky sú vykonávané v moderných operačných sálach podľa európskych štandardov s moderným prístrojovým vybavením v lokálnej anestézii. Od začiatku roku sme realizovali viac ako 120 zákrokov.

Bez rodinného zázemia to nejde. S manželkou Katarínou.

Nakuknime do vášho súkromia, čo pre vás znamená vaša rodina?

- Možno budem opakovať slová klasika, ale rodina je základ. Bez dobre fungujúcej rodiny by sa tak náročné povolanie vykonávalo veľmi zle. Musím otvorene priznať, že bez podpory manželky a mojich najbližších, by som určite nedosiahol toho toľko v profesionálnom a ani osobnom živote. Na druhej strane sa tiež snažím byť platným členom rodiny, ktorý vďačne ocení pomoc a podporu.

Ako kompenzujete pracovné vyťaženie?

- Každé pracovné vyťaženie stres, treba kompenzovať relaxom. Ja skôr preferujem aktívny odpočinok ako lyžovanie, turistiku cestovanie, cyklistiku, ale aj bežné práce v našej rodinnej záhrade. Poľovníctvo a potulky lesom je moja extra záľuba, no posledných päť rokov najviac času venujem svojmu synovi, ktorému rád robím aj animátora voľného času a on mne.

Máte svoje obľúbené miesto aj v Bardejovských Kúpeľoch?

- Bardejovské Kúpele ma už od detstva očarili svojou výnimočnosťou, ktorá sa nedá s ničím iným porovnať, čo som doteraz videl alebo navštívil. Táto jedinečnosť celku s charakteristikou atmosférou historických budov a parkov je pre mňa obľúbené miesto.

Aké sú vaše plány do budúcnosti?

- V osobnom či pracovnom živote, by mal človek napredovať a neuspokojiť sa s dosiahnutými výsledkami. Osobne považujem urologickú ambulanciu ako aj pracovisko jednotlivej chirurgie v urológii v Bardejovských Kúpeľoch za kvalitné pracoviská s veľkým potenciálom rozvoja a určite budem spolu so spolupracovníkmi pokračovať v čestnom a zodpovednom úsilí o zaradenie týchto pracovísk k top pracoviskám na Slovensku. V osobnom živote by som rád ostal dobrým človekom pre rodinu, priateľov, kolegov a okolie.

Január 2016 sa zapíše veľkými písmenami do dejín Bardejovských Kúpeľov. V piatok 22. januára slávnostným prestrihnutím pásky si prví hostia oficiálne prezreli novozrekonštruované priestory štvorhviezdičkového hotela Alexander. Niekdajší hotel Minerál tak získal nový lesk a aj slávu.

Pohľad do histórie jedných z najkrajších slovenských kúpeľov napovedá, že tu pobudli mnohé významné osobnosti. Jedna z nich inšpirovala vedenie kúpeľov k výberu mena pre hotel Alexander. „Ruský cár Alexander I. navštívil Bardejovské Kúpele v roku 1821. Zastavil sa tu cestou z mierového kongresu po napoleonských vojnách, ktorý sa konal v Ľublíne. Ochutnal vodu z Lekárskeho prameňa a zachoval sa aj pohár, z ktorého pil. Cár sa zúčastnil aj na skvelom bankete a údajne sa na ňom tak dobre cítil, že spontánne zvolal: Tu žiť a zomrieť. Práve príbeh a pobyt cára Alexandra nás priviedli k názvu hotela,“ hovorí Tamaša Šatánková, ekonomicko-obchodná riaditeľka Bardejovských Kúpeľov.

Hotel Alexander vznikol 13 mesiacov trvajúcou komplexnou prestavbou bývalého hotela Minerál za približne 6,6 mil. eur. Ponúka ubytovanie v 75 luxusne zariadených izbách, z toho 5 apartmánov a 5 bezbariérových izieb. Izby sú komfortne zariadené, sú vybavené LCD TV, internetom, telefónom, minibarom a trezorom. Veľký záujem verejnosti o služby hotela vzbudila nielen jeho nová podoba, ale aj vynikajúca kuchyňa a bohaté možnosti strávenia voľného času v atraktívnom prostredí svetoznámych kúpeľov.

Štvorhviezdičkový hotel Alexander je pýchou Bardejovských Kúpeľov, patrí k najväčším kongresovým hotelom v Prešovskom kraji. Ponúka až 300 kongresových miest v 3 variabilných riešeniach a ubytovacia kapacita je 150 miest. „Sme ideálnou kongresovou destináciou práve pre firmy a organizácie z Prešovského a Košického kraja. Ponúkame špičkové služby, ale aj prepojenie kongresov s relaxom a kúpeľnými procedúrami a trávením času v peknom historickom a prírodnom prostredí. Technické vybavenie určené na kongresy je na najmodernejšej úrovni. Patrí sem napríklad klimatizácia, vysokorychlostné wifi pripojenie na internet, dataprojektory, ozvučenie, mikrofóny, LCD TV a DVD prehrávač, premietacie plátno, office služby, rečnícky pult, flipcharty a tlmočnické zariadenie. Hotel je prepojený spojovacou chodbou s hotelom Ozón, kde sú k dispozícii wellness služby,“ dodáva T.Šatánková.

Vo Wellness hotela Alexander hostia na jednom mieste nájdu všetko, čo potrebujú, aby zrelaxovali. Nájdu tu whirlpool, fínsku a parnú saunu, ochladzovací bazén, priválovú sprchu, tropickú a masážnu sprchu, tepidárium, fitness, ale aj širokú ponuku rôznych masáží.

Hotel Alexander

★★★★

LUXUSNÉ IZBY, SKVELÁ KUCHYŇA, BÁJEČNÝ RELAX

Dámska jazda:

PROCEDÚRY, WELLNES A BEAUTY STUDIO

Ste vyčerpaná, na relax a skrášľovanie vám nezostávajú takmer žiadne chvíle? Potom je najvyšší čas dopriať si pár dní voľna! Ideálnym miestom, kde si to všetko vychutnáte naraz, sú práve Bardejovské Kúpele!

„Aj keď je po prázdninách a dovolenke, stále som mala pocit, že som si vôbec neoddychla. Priznajme si, aj keď sme s rodinou na dovolenke, žena je tá, ktorá sa musí o všetko postarať. Začiatkom septembra som sa stretla s kamarátkami a zistili sme, že sme na tom rovnako. Jedna z nich navrhla, aby sme si urobili babský predĺžený víkend. Po štyroch dňoch kráľovského oddychu a skrášľovania hovorím, že lepší nápad ani nemohla mať,“ opisuje svoje pocity štyridsiatnička Gabriela. Nahovorte teda aj vy svoje najlepšie priateľky a spolu vyrazte na dámsku jazdu do kúpeľov. Cieľ je jasný: užít si, rozmaznať svoje telo a domov sa vrátiť oddychnutá a krajšia.

Bardejovské kúpele sú naozaj dokonalou oázou pre oddych. Spojenie klasických kúpeľných procedúr, kozmetických kúr, wellnessu, stravy a, samozrejme, aj prechádzok v nádhernej prírode, sú pre organizmus tou najlepšou kombináciou. Nehovoriac o tom, že keď nie ste pod žiadnym stresom, účinky sú viditeľné už po niekoľkých dňoch.

Ako by mal podľa vás mal vyzerat' deň, ktorý by bol len „váš“? Raňajky do postele to nebudú, ale máte ich pripravené v reštaurácii. Potom príde nejaká príjemná procedúra. Samozrejme, obed podľa vášho výberu už rozvoníava. Po populudňajšom krátkom relaxe si zbehnete do

wellnes, kde vás čaká ďalší raj na zemi. Keď už ste takto rozbehnuté, ide sa do kozmetického salónu.

Nie nadarmo sa hovorí, že prvý dojem môže človek urobiť len raz. Každá z nás si mnohokrát kladie otázku, či starostlivosť, ktorú svojej pleti venuje, je správna, postačujúca. Túžbou žien všetkých vekových kategórií je dokonalá pleť, avšak nie vždy je možné bez pomoci skúsenej kozmetičky tento cieľ dosiahnuť. Práve pobyt v kúpeľoch je výbornou príležitosťou nechať sa rozmaznávať pod rukami profesionálov. Beauty studio v kúpeľnom dome Ozón ponúka najmodernejšie dermatokozmetické prístroje a portfólio produktov zameraných na kozmetické ošetrenia. Spojenie špičkovej technológie, liečebnoskrášľujúcej kozmetiky a profesionality personálu, pomôže dosiahnuť vzhľad podľa predstáv ženy a zvýšiť pocit spokojnosti a vnútornú harmóniu.

Je jeseň, po sychravom počasí čoskoro prídu aj mrazy. Pleť je odrazom nášho vnútorného aj vonkajšieho stavu. Odráža nielen celkový zdravotný stav nášho organizmu, ale zároveň čoto prezrádza aj o psychickej rovnováhe, či strese, s ktorým sa dennodenne stretávame.

V Beauty studiu vám ponúknu celý rad kozmetických kúr pre ošetrovanie všetkých typov pleti. Pripravené majú rôzne ošetrovania, či už ide o masky, peeling, povrchové a hĺbkové čistenie pleti, kúry na tvár zamerané na, nazvime to, chybičky krásy ako vrásky, na ošetrovanie akné, na citlivú pleť, na zrelú pleť a ďalšie. Dámy si tu môžu doslova vychutnávať masáže tváre, krku a dekolte.

Po lete zbavte kožu na tvári, ale aj v dekolte či na chrbte všetkých nečistôt. Vodeodolné opaľovacie krémy, ktoré ste používali v lete, zanechali na pleti prvky, ktoré teraz upchávajú póry. Pomôže vám peeling. Peelingy sú veľmi účinné prípravky pre hĺbkové čistenie pórov a dokonale pleť pripravujú pre ďalšiu kozmetickú starostlivosť. Na jeseň začnite používať krémy s iným zložením, než tie, ktoré ste používali v lete. Zvoľte tie s hutnejšou konzistenciou a s viacerými výživnými zložkami. Zamerajte sa na hydrataciu a vitamíny. Pre cielenú hydrataciu je dobré aplikovať hydratačné pleťové sérum alebo si doprajte hydratačnú alebo regeneračnú masku. Nemusíte sa ale zbytočne trápiť, zverte sa do rúk profesionálov v Beauty studiu...

Neopakovateľná *Cisárovná Sisi*:

„Uprostred tichej krásy Bardejovských Kúpeľov prežila som nezabudnuteľné tri týždne svojho života, cítim sa zdravá, svieža a cítim sa ako osemnásťročná.“

Prvého júla 1895 prišla do Bardejovských Kúpeľov liečiť sa, oddýchnuť a zabudnúť na tragickú smrť svojho syna Rudolfa, cisárovná Alžbeta, manželka cisára Františka Jozefa, známa ako Sisi. Jej pamätná cesta do jedných z najkrajších kúpeľov na Slovensku ovplyvnila ich ďalšiu históriu.

Cisárovná Sisi potrebovala pobudnúť na mieste, kde by mohla pookriať a nabráť nových síl. Jej voľba navštíviť Bardejovské Kúpele bola správna. Zdravotný stav cisárovnej sa po tragickej smrti syna Rudolfa v roku 1889 veľmi zhoršil. Uzavrela sa do seba a väčšinu času trávila v známych kúpeľoch vo Švajčiarsku, Nemecku a vo Francúzku. Do Bardejova prišla ako päťdesiatosemročná, zotrvala tu do 22. júla. Krásna cisárovná sa ubytovala v budove, ktorá dnes nesie jej meno, v tom čase bola známa pod názvom hotel Deák. Bývala spolu so svojou jedenásťčlennou suitou na prvom poschodí, odkiaľ mala pekný výhľad na samotné kúpele. Do Bardejova pricestovala vlakom po železničnej trati, ktorá bola len dva roky predtým vybudovaná, mož-

no aj na počesť jej príchodu do Bardejova. Aj samotný bočný vchod do hotelu Deák bol vybudovaný špeciálne pre cisárovnú.

O cisárovnej Sisi sa hovorí, že dodržiavala prísny režim, dbala o svoje telo. Aká bola ale pacientka? Alžbeta podľa ošetrojúceho lekára Henricha Hintza bola disciplinovanou pacientkou, ktorá prísne dodržiavala kúpeľný režim. Na jeho odporúčanie pila vodu z prameňa Lobogo (dnes je to už prameň Alžbeta). Pohár s jej krstným menom, z ktorého pila liečivú minerálnu vodu, je dnes súčasťou expozície v Bardejovských Kúpeľoch. Okrem pitných kúr z prameňov s liečivými a omladzujúcimi účinkami veľa času trávila na prechádzkach v prekrásnej a čistej prírode v sprievode

Milovala ich aj cisárovná Sisi

svojich spoločníkov, členov kráľovskej suity. Po cisárovninom trojtýždňovom pobyte a liečbe, keď 22. júla 1895 odchádzala, pri rozlúčke poďakovala za pozornosť a liečbu počas jej pobytu a na záver povedala: „Uprostred tichej krásy Bardejovských Kúpeľov prežila som nezabudnuteľné tri týždne svojho života, cítim sa zdravá, svieža a cítim sa ako osemnásťročná.“

Cisárovná Sisi akoby z Bardejovských Kúpeľov nikdy neodišla. Budova, v ktorej pobývala, ňou doslova dýcha. Nájdete tu „drobnôstky“, ktorými sa Sisi rada obklopovala.

Chcete aspoň niekoľko dní žiť ako cisárovná Sisi? Okúsiť tú nádhru a eleganciu, ktorou sa obklopovala? Objednajte si kráľovský apartmán, ktorý ponúka obývaciu časť, spálňu, predsienku, samostatné WC, samostatnú kúpeľňu. Keď vyjdete na veľkú terasu, vybavenú štýlovým sedením a lehátkami, naskytne sa vám nádherný výhľad na centrálny park so sochou Sisi

Luxus apartmánu dodáva vybavenie masívnym talianskym štýlovým nábytkom, replika manželskej posteli, kozmetického stolíka, písacieho stolíka či stoličky je dokonalá. Samozrejme, krok s dobou treba držať, v spálni je televízor a v obýpacej časti, DVD prehrávač

s DVD „Sisi mladá cisárovná“ s Romy Schneider a hudobné CD s hudbou z tohto filmu.

Súčasťou Hotela Alžbeta je aj muzeálny apartmán Sisi s možnosťou návštevy za poplatok. Nájdete tu spomienkovú miestnosť s výberom fotografií a obrazov Sisi, ktorá je vybavená masívnym štýlovým nábytkom podľa vzoru apartmánov v Hofburgu diván, stolík, leňoška a podnožka, stoličky, písací stolík, kozmetický stolík, nástenné zrkadlo. O cisárovninej Sisi sa hovorí ako o dokonalej ženskej kráse, nechýba tu preto ani jej kozmetický inventár (kefy, dózy, lavór, džbán), kútik s cvičebným náradím repliky (hrazda, rebrina, cvičebné kruhy).

Vo vitrínach s replikami je replika originálu pamätníka Sisi, ktorý je umiestnený v parku pred hotelom Alžbeta, replika veľkňazského prsteňa, ktorý darovala bardejovskému prepoštovi, replika skleneného pohára, z ktorého Sisi pila minerálnu vodu počas svojho pobytu v kúpeľoch. Určite za pozornosť stojí aj replika obľúbeného obrazu cisára Františka Jozefa I. Franz Xaver Winterhalter „Sisi s rozpustenými vlasmi“. Osobnosť cisárovninej Alžbety dotvára aj brožúrka „Sisi v Bardejovských Kúpeľoch“, ktorú dostane každý návštevník Muzeálneho apartmánu.

Ako ju nepoznáme...

Alžbeta Bavorská, známa pod prezývkou Sisi, bola prototypom modernej ženy – samostatnej, sebavedomej, vzdelanej, krásnej a pestovanej. Venovala každú voľnú chvíľku cvičeniu. Navyše, pokiaľ vyslovene nemusela, nikdy nesedela. Vo svojich izbách dokonca ani nemala stoličky.

Sisi známa - neznáma

Manžel Sisi, František Jozef I. bol naozaj štedrý, hoci na sebe podstatne šetril. Svojej manželke prišiel apanáž najprv v hodnote 100 000 zlatých, neskôr sa zvýšila až na 300 000 zlatých. S toľkými peniazmi v tej dobe by dokázalo jeden celý rok vyžiť asi 1000 robotníckych rodín.

Cisárovná Alžbeta bola zaťažená na svoj vzhľad, vari najviac jej záležalo na tom ako vyzerá. V tej dobe ju považovali za jednu z najkrajších žien. Jej pýchou boli dlhé, mierne zvlnené gaštanovohnedé vlasy, ktoré siahali až po kolená. Ich česanie a údržba, to bol rituál, ktorý každé predpoludnie trval dve až tri hodiny. Každý pohyb svojej osobnej kaderníčky Franzisky Feifalikovej pritom veľmi pozorne a kriticky sledovala. Keď s česanim skončila, musela jej na striebornom podnose ukázať, koľko vlasov vypadlo, respektíve koľko ich vyčesala. Ak sa jej zdalo, že ich je veľa, uštedrila kaderníčke zaucho.

Ešte úzkostlivejšie dbala o svoju postavu a hmotnosť. Alžbeta, ktorá bola vysoká 172 centimetrov, nevážila nikdy viac než 50 kíl a spravidla sa jej hmotnosť pohybovala v rozmedzí 45 až 48 kíl. Doslova si pestovala kult tela. Okrem jazdy na koni, ktorú celý život zbožňovala a vynikala v nej, denne cvičila. V izbách mala všetko gymnastické náčinie a často podnikala dlhé prechádzky, pri ktorých jej rýchlemu kroku dvorné dámy a sluhovia nestačili. Dva trikrát denne si merala obvod pásu, mal neuveriteľných 50 centimetrov, stehien a lýtok, a ak sa miery len nepatrne zväčšili alebo ak niekoľko gramov pribrala, nasadzovala drastické diéty.

Jej stravovanie bolo kapitolou samou o sebe a niektorí historici sú dokonca presvedčení, že trpela mentálnou anorexiou. S pribúdajúcimi rokmi sa normálnych jedál vzdávala a živila sa výlučne mliekom, šťavami z citrusov, prípadne z mäsa. Raz vraj cisár uvidel na stole pohár s červenou tekutinou a čudoval sa, čo to je za nápoj. Keď

mu povedali, že to je pripravené pre Alžbetu a je to šťava vytlačená zo šiestich kíl volského mäsa, netajil znechutenie. V posledných rokoch Sissi spoločné stolovanie odmietala a jedávala sama. Na večeru si dala pohár ľadového mlieka, surový osolený vajecný bielik a to bolo všetko. Bežne sa tiež stávalo, že jej celodennú stravu tvorili dva pomaranče...

Jedna z jej ciest v šesťdesiatych rokoch smerovala do Uhorska, kde sa zbližila s grófom Júliusom Andrásym, odsúdeným a neskôr omilosteným za účasť na povstaní v roku 1848. V Uhorsku sa Sissi úplne oddala jednej zo svojich veľkých vášní, ktorou bola jazda na koni. Cisárovná strávila celé hodiny v sedle nielen kvôli radosť z jazdy, ale predovšetkým v snahe zachovať si štíhlu postavu, čo sa jej aj veľmi dobre darilo.

Od roku 1889 žila neustále na cestách: Egypt, Tunisko, Malta, Lisabon, Gibraltár, Sicília, Španielsko a tak ďalej. V prestávkach medzi jednotlivými cestami sa nevracala do Hoffburgu, ale do prepychového letného sídla na ostrove Korfu. Väčšinou cestovala pod cudzím menom, používala prenajatú jachtu, poznávala krajiny alebo šplhala po horách sprevádzaná mladými mužmi, ktorí jej predčítavali z diel antických autorov. Keď zistila, že trpela anémiou, odišla na cestu do Švajčiarska, ktorá je tou poslednou.

Život cisárovninej predčasne ukončil 10. septembra 1898 v Ženeve taliansky anarchista Luigi Lucheni. Chcel zabiť nejakého aristokrata a Sissi sa práve v tom čase v meste na pár dní zastavila. Doslova niekoľko sekúnd pred tým, ako nastúpila na parník, ktorým mala odplávať do Montreux, k nej na nábreží priskočil a bodol ju pilníkom do hrude. S milovanou Sissi bola v čase atentátu grófka Irma Sztárayová, rodáčka zo Starého v okrese Michalovce. Sissi zomrela v jej náručí. Po tragédii sa grófka Sztárayová utiahla do Sobraniec. Neskôr napísala knihu spomienok pôsobení v službách cisárovninej.

LETO V KÚPEĽOCH:

FESTIVALY, ATRAKTÍVNI HOSTIA, TISÍCKY SPOKOJNÝCH NÁVŠTEVNÍKOV...

Tohtoročné leto malo znova prívlastok báječné! Bardejovské Kúpele sa stali centrom skvelej zábavy, lákavých akcií, a najmä spokojných turistov. Kto aspoň jednu z nich nezažil, môže ľutovať!

Už tradične slávnostné otvorenie letnej sezóny v kúpeľoch 3. júna 2016 sa konalo za účasti zástupcov cirkvi a vedenia spoločnosti Bardejovské Kúpele a. s. posvätním prameňom. Hostia takto symbolicky popriali kúpeľom veľa spokojných hostí a hosťom načerpanie energie v jedných z najkrajších miest na Slovensku.

Dramaturgia tohtoročnej sezóny nesklamala. leto bolo nabité akciami, ktoré prilákali tisíce návštevníkov. Otvorenie kúpeľnej sezóny,

Bardejovské kúpeľné dni, Alžbetínsky deň, Folklórny festival, Pivný festival, Hornošarišský Vínny festival je len torzo z množstva akcií. Súčasťou boli aj atrakcie a rôzne animačné aktivity pre deti, prezentácia a predaj tradičných remeselných a iných výrobkov.

„Bardejovské kúpeľné dni sú jedným z najobľúbenejších podujatí, na ktoré prichádzajú tisíce návštevníkov, predovšetkým rodiny so svojimi ratoľami. Veľkej obľube sa te-

šila Ulička remesiel, kde si návštevníci mohli v približne štyridsiatich stánkoch dopriať občerstvenie, cukrovú vatu a zakúpiť si tradičné remeselné výrobky. Podujatie moderoval Ondrej Kandráč, na pódiu účinkovali Juraj Vančík a Vabank, Rusínske holosy, Marián Bango, Jožka Jožka, Drišlak, Marcela Laiferová, folklórny súbor Vargovčan a detský klub Boborland,“ opísala jednu z najnavštevovanejších akcií tohto leta Tamara Šatanková, ekonomicko-marketingová riaditeľka Bardejovských Kúpeľov, a. s.

Medzi najdôležitejšie podujatia tohto roka patrilo 62. ročník Medzinárodného hudobného leta, 13. ročník Bardejovských kúpeľných dní, svojich divákov mali aj pravidelné koncerty klasickej hudby a 13. ročník Alžbetínskeho dňa na počesť cisárkovej Sisi.

„Tohtoročná spomienková slávnosť na počesť trojtýždňovej návštevy cisárkovej Alžbety – ALŽBETÍNSKY DEŇ bola netradičná, bola spojená s otvorením novozrekonštruovaného hotela Alžbeta a rôznymi sprievodnými programami,“ dodáva Tamara Šatanková. V Bardejovských Kúpeľoch bolo horúco aj v septembri. Pokračovali hudobné vystúpenia pri kolonáde, konala sa aj prehliadka dycho-vých hudieb a štvrtý ročník Pivného festivalu. Nechýbal ani 2. ročník Hornošarišského vínneho festivalu, ktorý ponúkol produkciu viacerých slovenských vinárstiev.

Stará múdra veta hovorí: Lepšie raz vidieť ako stokrát počuť... Vidíme sa teda v júni 2017 na otvorení ďalšej sezóny alebo na niektorej zo spomínaných akcií. Tie, samozrejme, pokračujú...

Pokoj v duši. Jednoduchá veta, no pre mňa tak významná. Bardejovské Kúpele majú pre mňa zvláštnu príchut' nostalgie, smútku, ale aj radosti. Mám tam svoj pokoj v duši...

Po augustovom trojtýždňovom pobyte v „mojich“ kúpeľoch som si uvedomila, čo vlastne pre mňa znamenajú. Tento kraj milujem, je mojím rodným. Zažila som tu krásne chvíle, no keď mi bolo najťažšie, vždy som tu našla odpovede na mnohé životné otázky...

V podstate môžem povedať, že som v živote dosiahla veľa. Vysnívanú vysokú školu som skončila s červeným diplomom, do môjho života prišiel muž môjho srdca, dcéra, skvelá kariéra. Po pätnástich rokoch však prišli prvé životné facky. Z manžela sa stal človek, pre ktorého sa stala rodina nepohodlnou či doslova príťažou. Začal sa ku mne správať veľmi arogantne, vyvršoval sa aj na dcéru. Potrebovala som aspoň na niekoľko dní odísť niekde, kde by som si mohla dať dokopy svoje myšlienky. Srdce mi napovedalo, že mám ísť tam, kde sa cítim bezpečne. Bardejovské Kúpele mi dali odpoveď na otázku ako ďalej.

Po návrate som manželovi oznámila, že odchádzam aj s dcérou a začínam nový život. Bez neho.

Prešlo ďalších desať rokov, bola som na výslní, v práci som zastávala významný post, Janka úspešne skončila vysokú školu. Lenže... Opäť prišiel deň, kedy sa mi dostal ďalší úder. No nie jeden, ale hneď dva a to poriadne! Zmenou vedenia spoločnosti prišli aj personálne zmeny. Zrazu som bola nepohodlná. Bola som vo veku, kedy sa o vás firmy nebijú, akurát vám s úsmevom na tvári oznámia, že majú iné predstavy. Týždeň som chodila ako vo zlom sne, doma som dcéru nič nepovedala. Život vám ale pripraví kadejaké nemilé prekvapenia, dcérina jóbova správa mi vyrazila dych. So strachom v hlase mi povedala, že bola u lekára a ten jej diagnostikoval rakovinu pečene. V tej chvíli bola moja práca oproti tomu len malou špendlíkovou hlavičkou. Celú noc som nespala, nad ráno mi znova prebleslo hlavou: Bardejovské Kúpele. Každou

jednou bunkou tela som cítila, že tam musím ísť...

Tri dni v kúpeľoch mi znova dali obrovskú silu. Prišla za mnou aj dcéra, s pokojom v hlase som jej povedala, že to spolu zvládneme. V jej očiach som videla obrovskú vďačnosť, že v tom boji nie je sama a že tú silu u mňa vždy nájde. Bojovali sme päť rokov, dcéra sa vydala, postupne časť ťarchy prevzal na svoje plecia jej úžasný manžel. No prišiel deň, ktorého sme sa najviac báli. Moja veľká bojovníčka

mi navždy odišla... Prešli tri roky a ja som znova v Bardejovských Kúpeľoch. Sedím na kolonáde a pozorujem ľudí. Sú šťastní, usmievajú... Napadla mi otázka: Som šťastná? Kto verí na osud, uverí aj ďalším riadkom. Zrazu predom mnou stál sympaták, opýtal sa ma, či mi môže robiť spoločnosť. Cítila som sa ako tínedžerka, možno som sa aj začervenala. Čosi som zahabkala, on to bral ako súhlas. Za pol hodiny som vedela, že ma s tým mužom čosi spája. Po dvoch dňoch som v duchu ďakovala rozhodnutiu či prozreteľnosti, že som sa po prvýkrát rozhodla pre trojtýždňový pobyt v kúpeľoch. S Petrom som prežila dva nádherné týždne. On odišiel domov o dva dni skôr.

Balím si kufor... Sedím na kraji postele a zrazu mi pred očami prebiehajú obrazy mojich pobytov v kúpeľoch. Uvedomila som si, s akou beznádejou som tu prichádzala a s akou silou som odchádzala domov. Aj teraz, spoznala som muža, ktorý mi dodal silu a nádej, že život má aj krásne zákutia...

Mária

SILVESTER
v hoteli Alexander

už v predaji...

*Tvrdohlavý
východniar,
herec*

MARTIN MŇAHONČÁK:

„MILUJEM BARDEJOVSKÉ KÚPELE...“

Sympatický východniar, herec Martin Mňahončák je idolom vari každej ženy. Jeho tvár a hlas poznáte z mnohých filmov a dabingu. Vidieť ste ho mohli v seriáli zo ženskej väznice Odsúdené či ako dobráka Petra Roznera v Búrlivom víne. Pôvodne sa mal stať inžinierom, ale osud to chcel inak a dnes je hercom.

Martin Mňahončák pochádza z malej dedinky Zborov pri Bardejove. Rád sa tu vracia a tak, keď bol nedávno v Bardejove, našiel si na nás čas a my sme ho vyspovedali. Rozhovor pre časopis Kolónada poskytol rád, veď Bardejovské Kúpele dôverne pozná a miluje ich.

Keď sme sa rozprávali, povedali ste, že sa chystáte do Bardejova. Čo tam na vás čakalo?

- V Bardejove som mal stretávku zo strednej školy po dvadsiatich rokoch. Bolo výborne, zaspomínali sme si a nasmiali sa. No, letí ten čas, letí (smiech)...

Čo pre vás znamenajú Bardejovské Kúpele?

- Milujem Bardejovské Kúpele. Zbožňujem, keď sa o mňa starajú, rozmaznávajú ma a ja môžem odpočívať a vychutnávať si to. Tento vynález vznikol už veľmi dávno a vydržal do dnešných čias a podľa mňa vydrží naveky.

Pochádzate zo Zborova, peknej dedinky pri Bardejove. Ako často sa tam vraciate?

- Do Zborova sa tak často nedostanem, ale za to sa tam vždy rad vraciam. Dokonca sme tam začali s našou firmou Kumst Production voziť aj divadlo a to je vždy veľký zážitok... Krajania sú úžasní a

ja sa budem vždy považovať za východniara (smiech).

Ako ste strávili leto?

- Počas tohtoročného leta som veľa voľna teda nemal... Okrem natáčania Búrlivého vína som začal točiť aj nový seriál pre inú televíziu a tak to bolo skôr pracovné leto, aj keď od divadla som si trochu „oddýchol“.

Úloha otca v seriáli Búrlivé víno vám sadla ako uliata. Máte so seriálovou postavou niečo spoločné?

- Či mám so svojou seriálovou postavou niečo spoločné? Samozrejme... Samého seba.

O hercoch sa hovorí, že radšej hrávajú zlých hrdinov ako tých dobrých. Ako je to vo vašom prípade?

- Je kopec postáv, ktoré som si už zahrál a snáď ešte veľa aj zahrám, no zatiaľ som neprišiel na to, čo hrám radšej. Dôležité je, ako je to napísané a s kým na

tom pracujem. Ostatné je už v rukách niekoho iného a hlavne pre divákov.

Hrali ste a aj hrávate v mnohých seriáloch. Na ktorú postavu si spomínate najčastejšie?

- Nespomínam veľmi na to, čo bolo... Nie je čas (smiech). Ale ľudia ma oslovujú často postavami, ktoré oslovili ich.

Vaša manželka Katka je architektka. „Kecáč“ si občas jeden druhému do roboty?

- To určite nie... Dobré, možno trochu... Samozrejme, že áno... Ale len tak trochu a vždy sa zhodneme.

S manželkou ste sa narodili v rovnaký deň aj mesiac, len vy o dva roky skôr. A do tretice ste si ten istý dátum vybrali aj na svadbu. O ľuďoch, ktorí majú rovnaký dátum narodenia, sa hovorí, že sú si veľmi podobní. Platí to aj o vás?

- Ten deň je 28. september. My s Katkou sme si za ten čas, čo sme spolu, všimli, že v niektorých veciach sme si naozaj podobní a v iných zasa totálne odlišní. Ale aj naše rodiny sú si podobné. Lebo keď pozeráme na reakcie našich rodín, naozaj máme k sebe veľmi blízko.

Ku herectvu ste sa vraj dostali tak, že ste sa stavil s kamarátom...

- Áno, je to pravda, k štúdiu herectva na VŠMU ma priviedla stávka so spolužiakom na priemyslovke. Bola to taká sran-da, taký úlet. Dovtedy som s divadlom nemal nikdy nič spoločného. Na prvýkrát ma ale neprijali, ale nebol by som to ja, tvrdohlavý východniar, aby som to neskúsil ešte raz a vyšlo to. Doteraz som vďačný za tú vtipnú situáciu, ktorá mi radikálne zmenila život.

S kolegami z Búrlivého vína - Marekom Majeským a Monikou Hilmerovou.

Čomu ste sa venovali po škole?

- Po štúdiách som zostal niekoľko rokov ako herec na voľnej nohe. Stal som sa zakladajúcim členom Túlavého divadla, hosťoval som aj v Slovenskom národnom divadle i v Štúdiu L + S v Bratislave.

Spomínate si na vaše herecké začiatky?

- Herecké začiatky ešte stále mám, podľa mňa sa v herectve začína celý život. Moji ročníkovi pedagógovia boli Božidara Turzonovová, František Kovár a Peter Šimún. S Ferkom Kovárom som sa potom stretol, aj keď som nakrúcal svoju prvú inscenáciu a tam som ho vlastne hral ako mladého.

V Búrlivom víne hráte Petra Roznera, ktorý je vinár telom aj dušou. Ako je to vo vašom prípade? Vyznáte sa vo vinách?

- Priznám sa, nie som znalec vína, ale veľmi rád by som vínu rozumel. Mám ho rád, ale ako správny východniar som vždy pil pivo, už som však presedlal na víno a pivo teraz nepijem vôbec. Vín je veľa a je okolo nich veľká veda. Som konzument a vyberám si, no ako hovorím, nie som ani zďaleka znalec.

Niekoľko rokov ste aj žili v Čechách. Potom ste sa rozhodli, že sa vrátite na Slovensko... Prečo? Vraj v Čechách sa žije

hercom jednoduchšie a hlavne, viacej sa tam točí...

- Záleží na tom, v akom zmysle. Ja som šiel kvôli tomu, aby som mohol robiť len divadlo a živiť sa len divadlom a venovať sa mu naplno celý svoj život. Preto som sa zamestnal v divadle. Bolo to ťažké, ale ja som chcel niekde začať úplne od začiatku, kde ma nikto nepoznal, kde ja som nikoho nepoznal, kde neboli žiadne vytvorené cestičky, ktoré v Bratislave už dajme tomu boli. Tam to bol naozaj nepopísaný list, musel som chodiť k logopedičke a prebýjať sa, ale bola to výzva a tým pádom pre mňa zaujímavé. Mám rád, keď sa veci musia prekonávať, keď sú veľmi ustlané, tak to nemám rád. V Čechách už ale nehrám skoro sedem rokov... Vrátil som sa, lebo som chcel opäť zmenu, rovnako ako po olomouckom či pardubickom divadle, alebo Prahe... Prišla ponuka a ja som ju prijal...

Vraj máte vášeň pre golf.

- Áno, máte pravdu, úplne som mu prepadol. Baví ma to, je to skutočne príjemný relax.

Dnes každý varí, kadekto sa ukazuje v kulinárskych šou. Ako ste na tom s vyváraním vy, vás v nejakej šou neuvidíme?

- Bol som už v „kuchyni“ Kamily Magálovej a bolo to zaujímavé, a varenie mám veľmi rád a vraj varím celkom slušne. S manželkou sa dopĺňame. Každý varí inak a skvelo. Takže, vidieť ma doma v zástere a s vareškou v ruke nie je nič výnimočné.

Svetom hýbe aj jóga, dostala už aj vás?

- Nie, tak cvičiť jogu ma neuvidíte. Ostávam pri tom golfe (smiech).

Z každej strany sa teraz hovorí o cvičení. Vy ste sa ukázal ako šikovný tanečník v istej tanečnej šou. Aký šport okrem tanca vás ešte chytil?

- S tancom to bol len taký pokus pred rokmi. Cvičenie je pre mňa skoro každodennou súčasťou v akejkoľvek podobe. Baví ma a už som vo veku, kedy to človek aj potrebuje.

Na tohtoročnom pomaturitnom stretnutí v Bardejove.

Rajčinové consommé s ricottovými knedličkami a plnenou cuketou

4 porcie

2,3 kg paradajky
2 polievkové lyžice ginu
5 lyžíc vinného octu
1 zväzok bazalky
2 lyžičky morská soľ
1 lyžica cukor

Ricottové knedličky

250 g ricotta
75 g strúhanka
20 g maslo
1 vajce
štipka morskej soli

Plnená cuketa

1 cuketa
2 zemiaky
2 šalotky
40 g maslo
štipka morskej soli
100 ml biele víno
200 ml zel.bujón
100 g čierne olivy
2 paradajky
6 lyžičiek parmezánu
2 lyžičky olivový olej

Pracovný postup:

Paradajky umyjeme a nakrájame na kocky. Zalejeme ich vodou, pridáme vinný ocot, bazalku, soľ, cukor a varíme 30 minút. Polievku rozmixujeme a precedíme cez jemné sitko. Dochutíme soľou a korením a necháme zovrieť.

Ricottové knedličky: Ricottu zmiešame s maslom, strúhankou, pridáme vajce a necháme 1 hodinu odstáť. Následne pridáme nasekanú bazalku a z cesta tvarujeme väčšie noky, ktoré varíme v osolenej vriacej vode.

Plnená cuketa:

Cuketu pozdĺžne rozrežeme a dužinu vydlabeme. Na plnku si pripravíme zemiaky nakrájané na 3 mm kocky a nakrájanú šalotku. Na masle opečieme nakrájanú šalotku, pridáme zemiaky, posolíme a podlejeme vínom. Varíme, kým sa víno nezredukuje. Do vychladnutej zmesi pridáme olivy nakrájané na kolieska a paradajky na kocky. Zmesou plníme cuketové lodičky, ktoré posypeme parmezánom. Rúru predhrejeme na 180 °C a cuketu upečieme do zlatista. Polievku servírujeme v sklenenej mise, do polievky vložíme ricottové knedličky a na tanier položíme zapekanú cuketu.

Bravčová panenka fraise so zeleninovou štrúdlou

4 porcie

600 g bravčová panenka
100 g olej
10 g jahodové korenie
3 g soľ
2 g čierne korenie mleté
400 g lístkové cesto
1 kg mrazená zelenina

1 vajce
1 žĺtok
100 g cibuľa
100 g gorgonzola
1 dcl biele víno
2 dcl smotana na varenie

Postup:

Bravčovú panenku umyjeme, odblaníme a nakrájame na porcie. Osolíme, okoreníme a opečieme. Opečenú panenku dáme do rúry vyhriatej na 130 °C na 8 minút. Po upečení obalíme v jahodovom korení.

Zeleninová štrúdl'a: Lístkové cesto rozvalkáme, naplníme zeleninovou plnkou, ktorú pripravíme z miešanej zeleniny,

ktorú osolíme, okoreníme. Pridáme vajce. Vytvarujeme závin, ktorý potrieme žĺtkom a upečieme v rúre pri 180 °C.

Gorgonzolová omáčka: Cibuľu nakrájame na drobno, opečieme na oleji, pridáme gorgonzolu, necháme rozpustiť, zalejeme smotanou a bielym vínom. Necháme zovrieť a zredukujeme do krémovej konzistencie.

Dobrú chuť želá šéfkuchár
Marek Sváro

Čo nám doprajú hviezdy v októbri a novembri

BARAN

V ťažkých časoch by mali blízki držať pri sebe. V októbri to pre vás bude platiť dvojnásobne. Kvôli predošlým udalostiam sa dostanete do istého časového tlaku v zamestnaní, navyše budete mať resty aj v osobnom živote. November môže byť pre Baranov sklamaním. To, že situácia nevyjde podľa vašich predstáv, ešte nemusí hneď znamenať, že ju nemôžete otočiť vo svoj prospech.

VÁHY

V októbri vám bude oporou hlavne vaša rodina a najbližší priatelia. Práve u nich Váhy nájdu porozumenie, vládne slovo aj pomocnú ruku. Po prekonaní ťažkých časov prehodnotíte svoje priority a vaša osobnosť veľmi posilní, čo môžete uplatniť aj v budúcej kariére. November bude pre Váhy podľa hviezd opäť pozitívnym mesiacom. Môžete sa preto tešiť na úspechy ako v kariére, tak vo vzťahoch, kde sa situácia konečne definitívne upokojí.

BÝK

S vyriešením dilemy Býkom v októbri pomôže blízka osoba, ktorej plne dôverujú. Môže to byť partner, ale tiež niekto z blízkej rodiny, či najlepší kamarát. Spoločne nájdete východisko a vám sa uľaví. Už vám nič nebude prekážať v rozlete. V kariére vás opäť čakajú svetlé časy. V novembri sa opäť mení postavenie hviezd a planét, takže by ste mali byť veľmi opatrní. Ide hlavne o drobné úrazy, napríklad pri domácich prácach alebo pri športe.

ŠKORPIÓN

V októbri tvrdohlavo neodmietajte ponúkanú pomoc. Jedine ak sa nebudete strániť ostatných ľudí, sa ako Škorpión môžete čo najrýchlejšie vrátiť do starých koľají a spoločenského života. Prekonajte svoj strach a nehádžte všetkých okolo seba do rovnakého vreca. Máte možno zbytočné predsudky, ktorých sa treba zbaviť. V nepokojnom novembri vyhľadajte zázemie rodiny alebo najbližších priateľov. Jedine oni vám dokážu v ťažkých časoch pomôcť. Pomaly začnete zabúdať na uplynulé udalosti a vracáť sa pozvoľna do normálneho režimu.

BLÍŽENEC

S októbrom sa opäť vráti pozitívna energia v oblasti kariéry. Po niekoľkých mesiacoch snahy budete mať konečne možnosť dosiahnuť svojich cieľov. Blíženci by mali urobiť ústupok, pomôcť šéfovi alebo kolegovi vyriešiť akútny problém. V novembri budete srsť vtipom, užívať si dobrodružstvo, výhody slobodného života, ale i zamilovanosť. Šetríte energiu i nervy. Nasadzte rozumné, dostatočné tempo a držte si ho po celý deň tak, aby ste rozložili sily rovnomerne.

STRELEC

Od októbra príde zlom. Strelci budú bojovať, aby si udržali súčasnú pracovnú pozíciu. Nebudete to mať rozhodne jednoduché. Kvôli predchádzajúcej roztržitosti ste urobili chyby, ktoré za vás teraz musia opravovať iní a vysvetlenie od vás už nikto nebude chcieť. Možno budete cítiť krivdu. Nechajte si ale jedovaté poznámky pre seba. Svoju pozornosť budú musieť Strelci v novembri sústrediť plne na svoju kariéru, aby zachránili, čo sa dá. Nenechajte sa ničím rozptyľovať, ani prichádzajúcou vianočnou atmosférou.

RAK

Najväčšia šanca stretnúť toho pravého prichádza práve teraz. Vyjdite svojmu šťastiu v ústrety. Všetci Raci by mali mať práve v októbri oči otvorené. Nedajte na prvý dojem, niekedy sa človek môže javiť dokonale, ale neskôr sa začnú ukazovať jeho nedostatky. V novembri sa vďaka predchádzajúcim úspechom Raci môžu vyhrievať na výslni. Budete mať viac času pre seba, tak to náležite využite.

KOZOROŽEC

Práve v októbri majú slobodní Kozorožci najväčšiu šancu stretnúť toho pravého. Svoju šťastiu však musíte vyjsť v ústrety. Aj keď v oblastiach vzťahu prajú hviezdy Kozorožcom všeobecne súlad, v poslednej štvrtine roka, v novembri, to môže škripať v rodine. Kvôli maličkostiam sa dostanete do sporu. Našťastie, sičas uvedomíte, že malichernosti by vám predsa nemali kaziť pohodu a tak budú hádky rýchlo zažehnané.

LEV

Ďalším úspešným mesiacom pre Leva je október. Hviezdy dospeli konečne do stáleho postavenia a tak sa vám problémy budú vyhýbať. Naopak, po predchádzajúcej disharmónii si môžete užívať čerstvú zamilovanosť a nové zaujímavé zážitky v novom vzťahu. S príchodom novembra zasiahne Levov jesenná depresia. Začnete hodnotiť pomaly už uplynulý rok a zvažovať, čo ste mohli urobiť inak. Najlepším variantom, ako sa vyhnúť splnú, je si to neprípustiť.

VODNÁR

V októbri sa nesmiete nechať zraziť na kolená. S nezdarom sa musíte popasovať. Vodnári si po vyhodnotení uplynulých udalostí uvedomia, že práve negatívna situácia vás v konečnom dôsledku dokáže posunúť oveľa ďalej, ak sa z nej dokážete dostatočne poučiť. S novembrom sa situácia podľa horoskopu opäť upokojí. Hviezdy sa opäť dostanu do stabilného a pozitívneho postavenia.

PANNA

V októbri možno zažijú Panny v dlhodobom vzťahu krízu. To však rozhodne nie je ospravedlnenie na odťažité správanie. Vášho partnera táto situácia mrzí. Keď sa budete obaja snažiť, veľmi skoro dáte veci do poriadku. November by mali Panny prežiť častejšie medzi svojimi najbližšími, v kruhu rodiny. Zabudnete na problémy v zamestnaní a užijete si pohodu. Neváhajte oplatiť starú láskavosť, inak môžete byť v očiach ostatných za sebca, aj keď v kútiku duše taký nie ste.

RYBY

V októbri možno narazia Ryby na drobné nezhody, či hádky vo vzťahu. Ide však len o malichernosti a tie dokážete veľmi ľahko prekonať. Stačí si len porovnať priority a nezabudnúť do problémov staršieho dáta. Pozitívnu energiu v oblasti vzťahov môžete očakávať aj v novembri. V tomto období ste na koni a neradno sa s vami púšťať do sporu. Avšak nevyužívajte to tak, aby ste komandovali rodinných príslušníkov. Možno sa už dlho usilujete o pozornosť vášho nadriadeného, ale nakoniec zistíte, že vlastne nie je o čo stať.

hub, kea, ylo	vyhlásta naše za ne- pravdivě	rezaním oddeř	krabka divadelná komická scénka	predložka so 4. pádem	strabi sreř	bol niekde polačnaný	autor D. Vojník	na miesto položenie nižšie	stredové čiarý	výhonok na strome nesúci plod	bavlnená farebná nif	domécku meno Elinora	taovací stroj	●	žiarivá (kníže zastar.)	lice, po česky	opýto- vacie zámeno
prepekú, po česky							dostalol telesnú zrelosť							žitozelený tekutý výluček počane			
odstráni kopaním							zostali anglické ženské meno							čítoslovo: údivu biely nerasí			
1/4																	
spôsob hovorania				opäť jednotka dívky žarenia					pičák vražda, po česky				irínske číslo 55 zoviedm upevnia			osoba bez domova	dihonohý bahnia- kavilý sták
zužuj			herecká úloha 1/1				ruský režisér a herec obiam					schránka májkýčav zásoumiky obitia					
maar, rovor, apart	zviazané hrste skosené- ho obitia	spieval (bás.) ulomky eukru				domácke meno Barbory stara sa					obnís pitníkom podľa módy						
zbor zástup- cov ľudu					stena zbraň podmal (zastar.)				slneška (hovor.) sku. roš. ššaba						čítoslovo: nadosí 1/2		
spoj- vacia súčastka				2/2 indoné- sky knieň										raj po česky slepka			
poobe- raná							omeškáva sa							tropická nastlina mačkovitá šelma			
pie múade														šlopané drevo na výrobu košíkov		aké (hovor.)	krídlo noisa (zastar.)
nibe, Ažbe	šlápcová metla na vyčisťanie podlahy	kapus- tovitá zelenina ocveta												drakná kríčovitá nastlina			
sečnár i bodná zbraň					zračné šústi hlav	šúto								pre- vaľoval			
prejavová snaha niekomu vyhovet														● vypukný na ehľbe	druh papagaja favi kríženec		
dihšie bývanie niekde														poľne staré džikové miery		inakšie	poľotma
ibidem, iliri, ajaja	zý šľovok	afriický slon omá- menie				pomocou plutu kypriť pole	aj kuby	ECV okresu Nové Zámky	odovzdaj (zastar.)	dcérin syn	mslý, myši podobný hľadávec						
povrazy so stuč- kami na lov zven					vážies fran- cúzsky šľachtic						slne žony fameže (kníže)						
omalej				1/3 umierajú											varenie ššosová jednotka 24 hodín		
títo			typ sopky ovaje (kníže)					listnaté stromy námami dostojníci						dajako (hovor.) zabuchne (expr.)			
oššerť (bás.)						hnedozitý stnebro- biely kov						zemský povrch panský sluha				vyťahoval meč z pošvy	zemí roz- mošná vodou
starší skautský príslušník						byjomaľvo zmenše- ný obraz zeme				ššerť ruky privlast- ňovanie zámeno					značka terbia zväzok fanu		
●	ššesly mesiac v roku	značka hlínika chľapčén- ské meno			produkt činnosti včiel ňuch			nezižai (expr.) prohra v šachu						uafino čítoslovo: údau na zven			
2/1																	
dymom konzer- vuje slamnu					vzbudíš zliegam						neraslná zložíka fosfátov						
biblický patriarcha					dobro- činnosť						zakračalo (zastar.)						

